N°. 101. 1853.

BREDASCHE COURANT

ZONDAG 18 DECEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den December.

— In 1830 bestond de gemunting in Frankrijk voor negen tienden gedeelte uit zilvergeld en een tiende goudgeld. Deze verhouding is allengs omgekeerd. In de verloopen maanden dezes jaars heeft de munt van Frankrijk voor fr. 350,074,460 goudgeld vervaardigd tegen fr. 10,264,887 zilvergeld. Tevens is de uitvoer van zilver uit Frankrijk sterk toegenomen.

— Naar men wil zou het aan *Namik*-Pacha alhier gelukt zijne eene geldleening voor de Turksche schatkist aan te gaan, maar op mindere gunstige voorwaarden dan zijne instructie inhield; zoodat hij de geldleening niet zonder nadere magtiging van zijn gouvernement kon sluiten.

— De overwinning die door eene partijzuchtige oppositie in den Spaanschen Senaat op het ministerie behaald is, heeft ten gevolge gehad dat het ministerie voor eerst weder, gelijk zijne naaste voorgangers, zonder medewerking der wetgevende magt het land zal regeren. Volgens een door den telegraaph overgebragt berigt uit Madrid van den 12den dezer, is de zitting der Cortes voor een onbepaalden tijd geschorst.

— Uit Napels meldt men dat weder eene oude stad, tusschen Acerno en Scaffari, verscheiden voeten onder den grond, gevonden is, die met Herculaneum en Pompeji geenerlei overeenkomst heeft.

— De tijding van het in de Zwarte zee nabij Sinope voorgevallen zeegevecht heeft bij sommige de hoop op eene spoedige beslechting van het Turksch-Russische geschil weder verminderd; en hierna schijnt ook, althans gedeeltelijk, de minder gunstige stemming toegeschreven te moeten worden, die laatstelijk aan de effectenbeurs te Londen en alhier heerschte.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den December.

— De keizer van Rusland heeft den militairen-gouverneur van Moskou bevolen zijnen dank aan den handelstand en den adel dier stad over te brengen, voor het geschenk van 36,000 roebels en 540 kavalleriepaarden, om die in den oorlog tegen de Turken aan te wenden. Berigten uit Petersburg van 9 dezer zeggen, dat een oorlogzuchtige geest in alle standen aldaar is doorgedrongen. De keizer woonde dagelijks inspectien en parades bij.

— Volgens de jongste volkstelling bedroeg de bevolking van Rusland, die in den Kaukasus en Amerika daaronder begrepen, 65,170,598 zielen.

— Te Weenen is het berigt overgebragt dat de Russische generaal *Andronikoff* de Turken bij Akal Tsisch totaal heeft verslagen. Zij zouden vijfduizend man op het slagtveld hebben achtergelaten. Ook schijnt het zich te bevestigen dat Perzië den oorlog aan de Porte verklaard heeft.

— Over Trieste zijn berigten uit Konstantinopel tot 5 dezer ontvangen. Men kende daar den ongelukkigen uitslag van het zeegevecht bij Sinope, en verzekerde dat schepen van de vereenigde vloot naar dat punt gezonden zouden worden, terwijl ook de Fransche admiraal en een Turksch eskader derwaarts volgen zouden. Ook werd gezegd dat een talrijk korps Circassiërs naar Schum Kelé optrok.

— Van het oorlogstooneel aan den Donau zijn uit Bucharest berigten ontvangen tot den 6den December. De troepenbewegingen hadden aldaar opgehouden; er waren in den laatsten tijd noch gevechten noch schermutselingen voorgevallen, noch pogingen gedaan om den Donau over te trekken.

ENGELAND.

LONDEN, den 13den December.

Hoewel de berigten van den oorlog in Klein-Azie nog zeer onzeker en verward zijn, schijnt het zich te bevestigen dat de Turken, terwijl zij in het zeegevecht nabij Sinope eene gevoelige nederlaag ondergingen, te land veld wonnen. De Londensche *Times* over het gewigt der krijgsbedrijven aan den voet van den Kaukasus sprekende, schat de aldaar vereenigde Turksche krijgsmagt, voor zoo veel hare sterkte uit de onvolledige berigten kan worden opgemaakt, op minstens 60,000 man; en de Russische troepen in Georgie op niet meer dan 25 000 man. Verder zegt de *Times*: „Op dat oorlogstooneel schijnt de krijgskans tot nog toe steeds gunstig voor de Turken geweest te zijn; en het denkbeeld zou bij hen kunnen opkomen, voor de ontruiming der Donau-vorstendommen een onderpand te nemen door de bezetting van het Russisch grondgebied in Klein-Azie. Zelfs zouden zij zich, volgens berigten uit Konstantinopel, den weg naar Tiflis, de hoofdstad der Russische provincie Georgie, geopend hebben; doch op die berigten is weinig staat te maken. Het schijnt echter zeker dat de Russen in Klein-Azie zoo wel als aan den Donau in groote mate verzuimd hadden zich tegen eenen aanval toe te rusten. Georgie is in gevaar van afgesneden te worden door de Turken, bijgestaan door de Cirkassische volkstammen; en echter is dit gewest de sleutel van Ruslands magt in Azie, de plek waar die mogendheid het meest kwetsbaar is en zich het krachtigste verdedigen zal. Het zal nog moeten blijken of Rusland door den aangevangen oorlog zijne magt over geheel Armenie uitbreiden of de reeds in dat deel der aarde veroverde gewesten verliezen zal."

— Den 6 dezer is alhier de halfjaarlijksche vergadering gehouden van aandeelhouders van de *Peninsular and Oriental Company*, de magtige maatschappij die met het overbrengen der Indische landpost belast is. Er werd besloten tot de uitkeering van een dividend van drie per cent over het afgeloopen half jaar. Uit het door het bestuur uitgebragte verslag bleek dat de maatschappij, bij de vermeerdering en uitbreiding harer diensten met den aanvang dezes jaars, groote bezwaren heeft ondervonden door de duurte der steenkolen en der scheepsvracht, waardoor het zeer moeijelijk werd op al de stapelplaatsen in Indië en Australië een genoegzamen voorraad brandstof te vereenigen. Met niet geringe opoffering en inspanning is zij deze bezwaren te boven gekomen en in staat geweest te voldoen aan al hare verpligtingen jegens het Britsche Gouvernement en het publiek; waartoe ook het Nederlandsch-Indisch bewind bijdroeg door het afstaan eener aanmerkelijke hoeveelheid steenkolen. De ongemeen groote uitvoer in de laatste zes maanden van zilver naar China, hetwelk meestal met de stoombooten der maatschappij verzonden is, heeft haar eene aanzienlijke en onverwachte inkomst opgeleverd. Daar in Australië eene maandelijksche, in stede van eene tweemaandelijksche dienst op Indië gewenscht wordt, heeft de maatschappij aan het Britsche Gouvernement verklaard tot die verandering bereid te zijn, indien daaraan aannemelijke voorwaarden en eene redelijke tegemoetkoming in de kosten verbonden werden: intusschen heeft het bestuur der maatschappij besloten voor de dienst tusschen Australië en Indië voortaan grooter en krachtiger stoombooten te bezigen dan tot nog toe. Ten einde de dienst der maatschappij minder afhankelijk zou zijn van den toevoer van steenkolen uit Engeland, heeft het bestuur twee stoombooten aangekocht die alleen zullen dienen om van Borneo en andere plaatsen in de Oostindische zeeën steenkolen voor de stapelplaatsen der maatschappij aan te voeren. De scheepsmagt der maatschappij, eenige bijkans voltooide bodems medegerekend, bedraagt thans 65,185 ton, met 15,610 paardenkrachten.

— Men meent het getal eijeren van verschillende soort, die jaarlijks in het Vereenigd Koningrijk gebruikt worden, gerust op vijftien honderd millioen en de gezamentlijke waarde daarvan op drie millioen ponden sterling te mogen schatten. Ierland alleen levert jaarlijks ruim vijf honderd millioen eijeren. Niet zelden gebeurt het dat aan het station van den spoorweg te Liverpool nagenoeg een millioen eijeren uit Ierland ontvangen en van daar naar de verschillende fabriek-districten verder gezonden wordt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 16den December.

De Belgische kroonprins is Woensdag met de kroonprinses te Brussel teruggekomen, na een geruimen tijd in Engeland aan het hof van koningin *Victoria* te hebben doorgebragt.

— De beraadslaging over het wets-ontwerp tot wijziging der Nederlandsche wet van 1817 op de octrooijen of den eigendom van uitvindingen, is Woensdag bij de Belgische kamer van volksvertegenwoordigers ten einde gebragt. Met 41 tegen 29 stemmen is, tegen den wensch der regering, beslist dat een octrooi niet zal vervallen door dat de uitvinding niet in werking gebragt wordt, uitgezonderd alleen het geval dat zij in een ander land in werking is gebragt: dan vervalt het octrooi wanneer in een jaar na deszelfs dagteekening, de uitvinding in Belgie niet ten dienste des publieks is gesteld; is echter deze vertraging niet aan den uitvinder te wijten, dan zal het gouvernement den termijn tot twee jaren kunnen verlengen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 17den December.

Gisteren heeft alhier plaats gehad de algemeene vergadering der afdeeling Breda van de maatschappij Tot Zedelijke Verbetering der Gevangenen. Uit het bij die gelegenheid gegeven Verslag bleek het dat de afdeeling niet zonder vrucht werkzaam geweest is, en reeds aanvankelijk van het weldadige harer bemoeijingen heeft doen blijken. Moge dan ook deze loffelijke inrigting, die zoo ruimschoots aanbeveling verdient, zich meer en meer in deelneming en uitbreiding in het arrondissement Breda verheugen!

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft in hare zitting van Donderdag bepaald, dat de beraadslaging over het wets-ontwerp, houdende bepalingen betrekkelijk het bouwen, planten en het maken van andere werken binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat; en dat tot bekrachtiging eener met de Nederlandsche Handelmaatschappij gesloten overeenkomst, zullen gehouden worden op aanstaanden Maandag den 19 dezer, des voormiddags ten half één ure.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag zijn de beraadslagingen aangevangen over het voorstel der negen leden betrekkelijk de afschaffing van den accijns op het geslagt en het tonnegeld.

De heer *Zylker* voert het eerst het woord. Hij merkt op dat zoo men van eenige belasting zou kunnen zeggen dat zij populair ware, zeker niet van de accijnsen. Hij treedt in beschouwingen over het stelsel van 1822, herinnert aan de tegenkanting die dat stelsel in Belgie ondervond, en betoogt dat het accijnsstelsel eenzijdig werkt, tot vexatie en belemmering leidt en de nijverheid benadeelt. Daarom was het voorstel hem hoogst aangenaam; had hij de keuze, hij zou liever het gemaal afschaffen wat nog meer drukt; maar het gemaal zou vier millioen aan de schatkist doen missen, en daar dit niet kan op dit oogenblik, kan hij zich gaarne met het voorstel vereenigen, daar de zestien ton, die het hier geldt, wel kunnen worden afgeschaft, zonder equivalent. De spreker wederlegt vervolgens de donkere finantiële schilderingen en werpt ten slotte een blik op den treurigen toestand der arbeidende klasse.

De heer *Sloet* is, even als vele mededeelen, verrast door dit voorstel; maar ook hij heeft, in de vorige Zitting, eene vruchtelooze poging aangewend om den invoer van levende have en versch vleesch vrij te krijgen. Hij beschouwt dit voorstel als eene aanvulling en voltooijing van zijn amendement op de gemeentewet, om den accijns op de schapen en varkens af te schaffen. Hij is geheel voor het voorstel; hij acht dit een toonbeeld van economische wijsheid; hij zou het ondersteunen, om het even door wie het ware voorgedragen, door Regering of andere leden. Na vervolgens op den toestand der mindere en arbeidende klasse gewezen te hebben, treedt hij in uitvoerige beschouwingen over het voorstel, erkent dat het voorstel geen dadelijk effect zal sorteren, maar daarna zouden er betere tijden komen en dan kwam alles ten bate der mindere klasse.

De Minister van Finantien acht het noodig de voorstelling niet onbeantwoord te laten ten aanzien der handelingen van die ambtenaren, die waken voor 's Lands regten. De heer *Sloet* had er van gesproken, hoe in sommige gemeenten, de controleurs en commiesen aanhitsen om de aangiften te verhoogen. Het is Z. Exc. gebleken, dat vele ingezetenen in die gemeente de belastingen ontduiken. De Minister waarschuwt dus tegen dergelijke voorstellingen in populairen trant tegen de ambtenaren; hetgeen kan leiden tot verzet. De vorige spreker had ook gewaagd van het onveraccijnsd slagten van commiesen; als zoo iets naar buiten werkt, dan zou het mede aanleiding kunnen geven tot verzet tegen de inning der belastingen, en hoe zou de spreker dan handelen, als hij als regter zat?

De heer *Sloet* vraagt het woord om een persoonlijk feit: hij ook noemt belastingen noodig in den Staat, en ook de surveillance; maar het was alleen tegen overdrijvingen, dat hij was opgekomen. Hij had alleen gesproken nopens ambtenaren, die hunnen dienstijver te verre trokken en als regter zou de spreker, even als hier, weten wat eed en pligt gebiedt.

De heer *van der Brugghen*, herinnerde aan zijne rede tegen de *prise en considération*, blijft bepaald tegen het voorstel, van wege de politieke strekking. Hij zal niet in andere beschouwingen treden, maar alleen zeggen dat op hetgeen hij gehoord heeft, veel zou zijn af te dingen; tegen de schilderingen, door den heer *Sloet* opgehangen, zou hij kunnen wijzen hoe veel honger en ellende aan den sterken drank is te wijten, waaraan de mindere klassen zich overgeven. Doch hij blijft alleen bij de politieke strekking staan.

De heer *Beens* motiveert de redenen die hem bewegen voor te stemmen. Hij laat de politieke strekking daar; wat goed is neemt hij aan, van welke zijde het ook kome. Ofschoon hij liever 't gemaal had zien afgeschaft zal hij toch dit voorstel aannemen.

De heer *van der Veen* kan zich uit overtuiging niet met het voorstel vereenigen. Hij was steeds voor de afschaffing der accijnsen, maar kan zijne stem er niet aan geven, omdat er geen equivalent wordt ingevoerd en de staatkundige omstandigheden hem bezwaar opleveren.

De heer *Oosting* onderzoekt wat het doel van het voorstel is, of de middelen om dat doel te bereiken in overeenstemming zijn met 's lands welbegrepen belang, en of dat doel door het voorsel zal worden bereikt; ten slotte verklaart hij tegen het voorstel te zullen stemmen.

De heer *Storm van 's Gravesande* verklaart zich tegen het voorstel.

De heer *Rijk* vindt het doel schoon, maar acht de tijd en de gelegenheid nog niet daar. Hij houdt het voorstel voor een twistappel, geworpen in 't midden der nationale vertegenwoordiging en van de natie.

De heer *Blaupot ten Cate* zal het voorstel ondersteunen. Hij acht de greep in de finantien niet te groot, en de Kamer heeft het in hare magt niet verder te gaan.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren zijn de beraadslagingen over het voorstel van negen leden tot afschaffing van het tonnegeld en van den accijns op het geslagt voortgezet. De Vergadering zou heden met de behandeling van dat voorstel voortgaan.

— De traktementen van de burgemeesters, wethouders, secretarissen en ontvangers der gemeenten in Noord-Brabant zijn bij koninklijk besluit geregeld; eerstdaags zal het daartoe betrekkelijke *Provinciaal Blad* worden uitgegeven.

— Den 13den is te 's Bosch aanbesteed: 1° het opmaken, benevens het van 1 Januarij 1854 tot 31 December 1856 onderhouden van de Haven- en Rivierwerken aan den Moerdijk, en de Noodhaven aldaar, in de provincie Noordbraband. Aangenomen door den heer *Jan Spruit* te Klundert, voor *f* 14,900.

2° het aanleggen van Rijswerken tot verbetering van het vaarwater op de rivier de Maas, tusschen Wel en het Heleind, onder Hedikhuizen, aangenomen door den heer *Antonie Smits* te Andel, voor *f* 8,900.

3° De keibestrating van den aangelegd wordende weg van Tilburg naar Turnhout, voor zoo verre het Nederlandsch grondgebied zich uitstrekt, eene lengte uitmakende van 9245 ellen, aangenomen door den heer *Jan van der Maden* Dz. te Klundert, voor *f* 104,600.

— Op Dingsdag, den 20 December 1853, des namiddags ten 12 ure, zal aan het lokaal van het provinciaal bestuur te 's Bosch worden aanbesteed het opmaken en tot 31 December 1856 onderhouden van 's rijks werken te Willemstad, met de leverantie der daartoe benoodigde materialen.

— De heeren *Berkel en Lehr en Comp.* te Rotterdam bezorgden aan het kantoor der diligence-onderneming *H. Bogaerts en Comp.* te 's Bosch, twee verzegelde zakken met specie en papier van geldwaarde, gemerkt B. L. C. 1 en 2, om aan hun adres te Rotterdam te verzenden; gemelde onderneming verzond die den 12 dezer met hare diligence van 's Bosch naar Breda; de conducteur had de beide zakken in de postkist geborgen, zonder die kist te sluiten en volgens gewoonte op de diligence geplaatst, bij de aankomst te Breda, was een der zakken verdwenen, zonder dat de conducteur weet of vermoedt waar of op welke wijze de diefstal gepleegd kan zijn.

De heer *Berkel*, lid der opgemelde firma, welke die beide zakken ten kantore der diligence bezorgde en den 13den van zijne reis naar Eindhoven terugkwam, verklaarde dat de gestolen zak gemerkt B L. C. N°. 2 had ingehouden *f* 918.— die som is door de ondermiing *H. Bogaerts en Comp.* onmiddellijk aan dien heer uitbetaald geworden. De ontvreemde zak hield het volgende in:

2 bankbilletten ad *f* 100 — *f* 200.—; 2 bankbilletten ad *f* 40 — *f* 80.—; 1 Muntbillet *f* 100.—; 3 Muntbilletten ad *f* 10. — *f* 30.—; 1 Coupon *f* 19.80; 2 Coupons ad *f* 12.37^5 — *f* 24.75; 2 Coupons ad *f* 7.42^5 — *f* 14.85; 1 Coupon *f* 3.96; 1 Coupon *f* 1.98; 1 Coupon *f* 1.48^5; 5 Coupons ad *f* 1 23^5 — *f* 6.17^5; 400 stuks ad *f* 1 — *f* 400.—; in dubbeltjes *f* 35.—

De directie looft eene goede belooning uit aan dengene, die het geld terugbezorgt of den dader of daders zal aangewezen hebben.

— Als een bewijs dat de tegenwoordige duurte van het graan vooral is toe te schrijven aan de verbazend gestegen scheepsvrachten, deelt men mede, dat van het Nieuwe Diep spoedig zal vertrekken eene bark, metende 360 lasten, bestemd om van Odessa eene lading granen te halen, welk schip eene reis zal maken van veertig duizend gulden, terwijl er schepen zijn die tegenwoordig te Petersburg met granen voor Holland bevracht, tot tachtig gulden per last kunnen berekenen.

— Uit Bleiswijk wordt, onder dagteekening van 11 dezer, het volgende gemeld: » Heden des namiddags had hier in deze gemeente eene treffende gebeurtenis plaats. Een algemeen geacht landman, zich met schaatsenrijden vermakende, had het ongeluk te vallen en den onderbuik te verwonden aan een in het ijs gevrozen steen. Niettegenstaande dadelijk aangewende geneeskundige en chirurgicale hulp, is de ongelukkige reeds bezweken."

— In den nacht van Zaturdag op Zondag jl. ontstond brand in eene boerenhuizinge te Janum nabij Birdaard, in de provincie Friesland, bewoond door *Durk Sjucks Offringa* en zijn gezin, en toebehoorende aan den heer dr. *N. Ypey* te Leeuwarden. De schuur, al de aanwezige voorraad hooi, stroo, granen en boerengereedschappen, en een gedeelte der meubelen, benevens 45 koeijen, 2 paarden en een vet varken zijn daarbij eene prooi der vlammen geworden.

— Uit Kampen schrijft men dat de IJssel zich ll. Maandag heeft vastgezet en ook de Zuiderzee tot aan Schokland digt ligt. Den daarop volgenden dag hebben eenige Schokkers den togt over het ijs, echter niet zonder gevaar, ondernomen.

— Den 13den hebben schier al de van Rotterdam varende stoombooten de vaart gestaakt. Dien dag zat reeds de rivier te Gorinchem een weinig boven de stad aan de regter zijde vast, terwijl zij aan de overzijde nog drijvende was. Ook te Hardinxveld en te Dalem had de Merwe zich vastgezet.

— De jongste overlandpost heeft berigten uit Batavia tot den 24 October aangebragt. Zoo als vroeger aangekondigd werd heeft aldaar den 10 October de plegtige opening der tentoonstelling plaats gehad, wat door den Gouverneur-Generaal in persoon geschiedde, die daarbij door den voorzitter der directie over de tentoonstelling werd toegesproken en die toespraak op gepaste wijze beantwoordde. Dienzelfden dag bood Z. Exc. de leden der directie een diner aan, deed daarbij zijne groote belangstelling in de tentoonstelling blijken en verklaarde dat de daarvan door hem gekoesterde verwachting verre was overtroffen. — Sedert de opening tot den 20 October is de tentoonstelling bezocht geworden door 5904 personen, waaronder 3700 inlanders en militairen. De belangstelling bij de inlanders schijnt zeer groot.

— Bij besluiten van den Gouverneur-Generaal van den 16 dezer zijn nieuwe reglementen vastgesteld op de verpachting van 's Lands middelen op Java en Madura en voor de opiumpacht op Java en Madura.

— Het eerste gedeelte van het muziekfeest, door de Bataviasche maatschappij van toonkunst gegeven, zijnde *de Schepping van Haydn*, heeft aan de talrijke toehoorders, waaronder zich de Gouverneur-Generaal en mevrouw *Duymaer van Twist* bevonden, veel genoegen verschaft. De zaal was voor deze gelegenheid smaakvol gedecoreerd.

— De mijnwerken op Banka leveren over het algemeen goede resultaten op; men rekende op eene productie van 82,000 pikols of iets meer dan in 1852.

— Aan berigten, van Palembang ontvangen, ontleent men weder de navolgende bijzonderheden: Zoo als reeds vroeger is vermeld, kwam de resident met de expeditionnaire troepen, na de Makakan onderworpen te

hebben, den 7 September jongstl., te Moeara Doea aan; den 14 vertrok hij per prauw van daar naar Palembang; de troepen keerden naar hunne respective garnizoenen terug, met uitzondering van eenen officier en 50 manschappen, die voorloopig te Moeara Doea werden gelaten, om een wakend oog op de Makakan te houden. Den 17den kwam de resident ter hoofdplaats Palembang aan, alwaar gedurende zijne afwezigheid niets bijzonders was voorgevallen. Met uitzondering van de Sindang Klingie en Sindang Blitie, waar de toestand nog altijd minder gunstig was, heerschte in de residentie Palembang ongestoorde rust; de berigten omtrent den katoenoogst luiden gunstig en de landrenten werden aangezuiverd. *Radja-Tiang-Alam* was echter nog onrustig, en ging de Ampat Lawang rond; volgens de laatste berigten was hij te Lobo Poeding. De pangeran van die marga bevond zich bij het vernemen van die tijding te Tebing Tingie, en keerde onmiddellijk naar Lobo Poeding terug om hem van daar te verwijderen.

De algemeene aandacht is thans gevestigd op eene proef, welke, naar luid van het *Journal des Débats*, in Engeland zal worden genomen, tot het bespoedigen der dagelijks belangrijker wordende gemeenschap tusschen Engeland en Australie. De ingenieur *Brunel*, de zoon van den heer *Brunel*, die den bekenden tunnel onder de Theems heeft ontworpen en uitgevoerd, staat aan het hoofd eener onderneming, welke eene stoompaket laat bouwen van reusachtiger afmetingen, dan alles wat tot dus ver van dien aard is beproefd. Deze maatschappij, welke den naam draagt van: «De stoomvaart naar het Oosten," stelt zich voor, om schepen in de vaart te brengen, ter lengte van ruim 207 meters (ned. ellen), ter breedte van ruim 25 meters, en ter hoogte van het hol van bijna 18 meters. Die vaartuigen zullen voorzien worden van stoomwerktuigen, gezamentlijk 2600 paardenkrachten stellende, en te gelijkertijd zijn ingerigt, om te worden voortgestuwd door gewone drijfraderen terzijden, en door de zoogenaamde schroef.

Men kan zich eenig denkbeeld vormen van de grootte der nieuwe stoompaketten, als men nagaat, dat een gewone driedekker eene lengte heeft op de kiel van ruim 57 meters, en op het dek van ruim 63 meters, bij eene breedte van ruim 16 meters, en eene hoogte van het hol mede van ruim 16 meters. De nieuwe stoompaketten zullen alzoo meer dan driemalen langer zijn. Wat de breedte aangaat, zal men zich moeten regelen naar de openingen der bestaande dokken. Elke paket wordt berekend op 28,000 ton, zijnde zesmaal de inhoud van een linieschip van de grootste soort.

De ondernemers stellen zich voor, om op den togt naar Australie slechts één of twee havens aan te doen en alleen reizigers af te zetten of in te nemen, nademaal het inladen van brandstoffen te veel tijd wegneemt. Zelfs zal, bij het vertrek van Engeland, genoeg brandstof worden ingeladen voor heen- en terugreis. Niet minder dan 500 verblijven voor reizigers van de 1ste klasse zullen op elke paketboot worden gevonden, en voor de 2de en 3de klasse plaatsen naar evenredigheid.

Des gevorderd zullen verscheidene regimenten daarmede tegelijker tijd kunnen worden overgevoerd. De prijzen zijn bepaald tusschen Engeland en Australie op 1ste kl. 65 p. st., 2de kl. 35 p. st., 3de kl. 25 p. st. Goederen worden berekend op. $4^1/_2$ p. st. per ton. Men stelt zich voor, den overtogt naar Australie te doen in 33 à 36 dagen.

De grootste zwarigheid moet gezocht worden in de wijze van zamenstelling van zulke groote vaartuigen, die geschikt zijn om zee te bouwen. Het aanwenden van hout is eene onmogelijkheid, nademaal dusdanige schepen bij stormweder, gewis zouden breken. De heer *Brunel* is, na naauwkeurige nasporingen en berekeningen, op het denkbeeld gekomen, om daartoe ijzer te gebruiken, zooals dit thans wordt gebezigd in Engeland voor den aanleg van bruggen en spoorwegtunnels over zeer breede wateren. De wanden der stoompaketten zullen tot op twee meters boven de waterlijn bestaan, niet uit ijzeren platen, maar uit ijzeren buizen of cellen. Deze inrigting zal, volgens het oordeel van deskundigen, veel bijdragen tot de hechtheid van het vaartuig, en de mogelijkheid van lek zeer verminderen. Daarenboven zal het inwendige der vaartuigen door ondoordringbare afschutsels gescheiden worden in een aantal afdeelingen, derwijze, dat een gedeelte van de stoompaket vol water kan loopen, zonder dat het schip zinkt.

De ondervinding alleen (dus schrijft men in het genoemde dagblad) moet het bewijs leveren der doelmatigheid van deze vaartuigen; maar uit de wetenschappelijke berekeningen kan blijken, of er grond bestaat om eene gewenschte uitkomst te verwachten. Die van den heer *Brunel*, die dat werk verstaat, hebben hem in dat opzigt gerustgesteld. Weldra zal men weten, waaraan men zich in dezen te houden hebbe. De paketten worden reeds gebouwd, en de vervaardiging der stoomwerktuigen is opgedragen aan het huis *James Watt*, hetwelk in het begin dezer eeuw is gesticht door den beroemden werktuigkundige van dien naam, aan welken de beschaafde maatschappij het verbeterde stoomwerktuig te danken heeft. Het hol van het groote stoomvaartuig wordt te Londen ineengezet op de werf van een der bekwaamste bouwmeesters. Binnen achttien maanden moet het kolossale schip gereed zijn en zal het de zee bevaren, ten einde, indien het aan het doel beantwoordt, een nieuw blijk op te leveren, eensdeels van de magt der menschelijke nijverheid over de elementen, waardoor de verschillende landen van den aardbodem nader tot elkander worden gebragt; anderdeels van het overwegend nut van het ijzer en den invloed, welke daardoor wordt uitgeoefend op de maatschappelijke beschaving, zoodra deze met betrekkelijk geringe kosten in de gelegenheid wordt gesteld, om de ingewikkeldste vraagstukken op te lossen.

NATUURKUNDIG GENOOTSCHAP.

Vergadering op Maandag 19. December 1853 des avonds ten $6^1/_2$ ure.

Redenaar: De Heer BURGERSDIJK.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 11 Dec. tot en met 17 Dec. 1853. 7 mann. 6 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 11 Dec. tot en met 17 Dec. 1853. 1 huwelijk.

STERFGEVALLEN.

Van 11 Dec. tot en met 17 Dec. 1853. 6 mann. 2 vrouwel. geslacht.

Een levenloos aangegeven kind.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, den 16 December.

ROGGE tot verhoogde prijzen, met veel handel; verkocht: 118 ℔ Donau *f* 308, 118 ℔ Berdiansky *f* 308; 117 ℔ N. Arch. *f* 316; 120 ℔ N. Petersb. *f* 326; 114; 115, 116, 117 ℔ Oude Gedroogde *f* 300, *f* 304, *f* 308, *f* 312.

TARWE, GERST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT onveranderd: 122 ℔ Gordijker *f* 275.

KOOLZAAD: deze maand $^1/_2$ P. vl. lager; op 9 vaten Olie te leveren: in Dec. $71^1/_2$ P. vl.

LIJNZAAD: in Veiling 112 ℔ Odessa *f* $10^1/_2$, $^5/_8$, $^3/_4$ per mud.

RAAPOLIE flaauw: op 6/w. *f* $40^3/_4$; Vlieg. *f* $39^1/_2$; 1 Mei e. k. *f* $40^1/_4$ à $^1/_8$; 1 Sept. e. k. *f* $38^1/_2$; 1 Oct. e. k. *f* $38^3/_4$; 1 Nov. en Dec. e. k. *f* 39.

LIJNOLIE traag: op 6/w. *f* 31; Vlieg. *f* 30; à $29^3/_4$; 1 Maart e. k. *f* $29^1/_2$; 1 April en 1 Mei e. k. *f* 30.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $38^1/_4$; Vlieg. *f* 37.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *f* 84 à *f* 86. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *f* 11 à 14.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA.

VAN DEN 16 DECEMBER 1853.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	13,50	tot *f*	14,50.
Het dito dito Rogge Oude	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	» »	10,70	» »	10,75.
Het dito dito Boekweit Oude	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	» »	0,00	» »	8,00.
Een dito pond Boter			»	0,80.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	2,90	tot *f*	4,50.
Het 1000 Eiken Telhout			»	3 00.
Het 1000 Doof Hout			»	2.10.
He kar Spaanders			»	2,90.
De 5 / Struiken			»	3,00.
De 100 Mutsaard			»	4,40

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *December*) was de fondsnotering: Ned. $2^1/_2$ pCt. $61^9/_{16}$, $^5/_8$; $3^1/_2$ pCt. $73^{13}/_{16}$; 4 pCt. $92^{13}/_{16}$; Spanje onbep. st. 1 pCt. $21^1/_2$; 3 pCt. $41^7/_{16}$; Coup. Bewijzen $5^1/_4$; Portugezen te Londen 5 pCt. $36^{11}/_{16}$, $^{13}/_{16}$; Rusland 5 pCt. $104^1/_4$; Oostenrijk Metall. 76, $^5/_{16}$; Nieuwe 5 pCt. $91^3/_8$, $^3/_4$; $2^1/_2$ pCt. $39^3/_8$, $^7/_{16}$; Mexiko $22^5/_8$; Noord-Amerika Bankact. $22^{11}/_{16}$.

Advertentiën.

Schouwburg te Breda,

ONDER DIRECTIE VAN

E. VAN BEEM en L. VAN SLUYS.

DINGSDAG den 20. DECEMBER 1853,

N°. 3 IN HET ABONNEMENT.

DE VAGEBOND,

Volksdrama in een Bedrijf.

NA HETZELVE,

EEN JALOERSCHE VRIEND

OF

WAT KOST HET MOEITE HEM DE HAND TE DRUKKEN,

Nieuwe Vaudeville in een Bedrijf,

door den heer SMIT.

TOT SLOT:

De Twee Onderwijzers

OF

ASINUS, ASINUM, FRICAT.

Klugtige Vaudeville in een Bedrijf.

Aanvang ten 6 uur.

»**HET RHEUMATISMUS** is eene ziekte, die reeds sedert »menschen weten zeer ver verspreid en reeds bij de oudste »Geneesheeren bekend was. Zij heerscht in alle landen, onder »elke hemelstreek, in het Noorden zoowel als in het Zuiden, »ja zelfs in de heete Keerkringsgewesten." zegt

Dr. SCHNEIDER in zijne VERHANDELING over Electriciteit en beweert, dat men voor het bekend worden der Galvano Electriciteit geen geneesmiddel daartegen geweten heeft. »Men heeft den Magneet tot genezing van dergelijke »kwalen aangewend, en de bekende FRANS MESMER maakte »veel opzien daarmede in de vorige eeuw; ook met het Electro-»Magnetische Rotatie-Toestel hebben vele geleerde Geneesheeren zich onledig gehouden, het heeft echter evenmin aan »de verwachting beantwoord. Den heer GOLDBERGER is »het gelukt een KETTING te vervaardigen die aan alle ver»eischten voldoet; hij is gemakkelijk aan te wenden en zijne »aanhoudende werking geneest zeker en spoedig."

Een Werkje over deze Kettingen wordt onder den titel **SCHAT DER GENEESKRACHT**, gratis afgegeven. — **De KETTINGEN** kosten 1.80 — 2.70 — 3.60 — 5.40 in onderstaande Dépôts.

Amsterdam, Verkoophuis.	Breda, C. C. [illegible] v. Hasholst.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	Eindhoven, H. Gruythuizen Bz.
» C. H. Veraart.	Helmond, A. H. Martin.
'sBosch, F. L. Welsch.	Tilburg, C. H. Domhoff.
Boxmeer, G. Muller.	Tholen, T. J. Maas.
Breda, Wed^e. Wiercx Folla.	

AANBESTEDING

EN

VERHURING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Stad *BREDA*, zullen op *Donderdag den 22. December* 1853, des middags ten twaalf ure, ten Stadhuize aldaar, aan de minstdoenden volgens in te leveren Biljetten van Inschrijving, in het openbaar

AANBESTEDEN:

1°. Het ONDERHOUD van Stads Gebouwen, Kazernen, Stallen, Bruggen, Havenmuren, Beschoeijingen, Watertrappen, Pompen, Riolen en verdere aangelegenheden, gedurende den Jare 1854, volgens *Tarief* onder presentatie van percentsgewijze korting.

2°. De leverantie van de benoodigde DRUKWERKEN en

3°. De leverantie van de benoodigde PAPIER-SOORTEN, KANTOOR- en SCHRIJFBEHOEFTEN, alsmede Enveloppen en Gedrukte Adressen, een en ander ten dienste van het Gemeente-Bestuur, mede gedurende den Jare 1854.

Alsmede aan den meestbiedende

VERHUREN:

De HUIZINGEN *het liggend Hert*, met annexe STAL en KOETSHUIS, staande op de Groote-Markt naast het Stadhuis, Litt. D, N°. 120, voor den tijd van *zes jaren*, ingaande 1 Mei 1854 en eindigende ultimo April 1860.

De Konditiën van Aanbesteding en Verhuring, liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op Stads-Secretarij, alwaar ook de gewaarmerkte monsters van de te leveren Papiersoorten enz. te bezigtigen zijn, terwijl ten aanzien van het 1e perceel, nader onderrigt is te bekomen bij den Stads-Architect A. J. F. CUIJPERS, en is de te verhuren Huizinge te bezigtigen des Dingsdags en Donderdags van *twee* tot *drie* ure.

BREDA, den 10. December 1853.

Ter ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd,

De Secretaris der Stad,

L. D. G. TEYCHINÉ.

TE HUUR VOOR DRIE OF MEER JAREN:

Eene kapitale HUIZING, zijnde het van ouds bekende, welbeklante KOFFIJHUIS *DEN ENGEL*, staande en gelegen op den hoek van de Ginnekenstraat, Westzijde, nabij de Poort.

Dit pand is verdeeld:

1°. In een *Bovenkwartier*, met vrijen Opgang, bevattende *vier Kamers*, *Keuken*, *Zolder*, *Kelder* en verdere Gemakken, ongemeubileerd verhuurd wordende voor eene gemiddelde som van *f* 170,— à *f* 180,— jaarlijks.

2°. In het benedengedeelte, bestaande in eene *groote Koffijhuiskamer*, *twee Kelders*, *Keuken*, *Achterkamer* met *Slaapplaats* en *Open Plaats*.

3°. In nog twee daarboven gelegen *Kamers* en *Zolders*, voorzien van verscheiden *Slaapplaatsen*.

Gedurende meer dan veertig jaren is de Affaire met goed succes in het *Koffijhuis* uitgeoefend.

De Huur is te aanvaarden met 1°. Maart of April 1854. Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij A. J. BOGAERTS.

*** K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal op *Donderdag den 22. December* 1853, des avonds ten 7 uur, in het Koffijhuis bij de Jufvrouwen PISTORIUS, aan de Haven te *Breda*, publiek *VERKOOPEN*:

1e *Koop*. Eene HUIZINGE en ERVE, staande te *Breda* aan de Haven, genaamd *het Haagsche Veerhuis*, Sectie A, N°. 1079, groot 55 Ellen.

2e *Koop*. Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen te *Breda* op de Oostzijde van de Nieuwstraat, genaamd *Rome*, Kadaster Sectie A, N°. 904, groot 1 roede, 84 el.

NB. *Deze Zitdag is acht dagen vervroegd uit hoofde van belangrijke omstandigheden.*

VERKOOPING

VAN DE

BUITENPLAATS *HEYLAAR*,

gelegen te *'s PRINCENHAGE bij BREDA*,

IN DE VOLGENDE KAVELEN.

K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal op *Donderdag den 5. Januarij* 1854, ten Herberge van H. SCHRAAUWEN te *'s Princenhage*, *VEILEN*, en op *Donderdag den 19. daaraanvolgende*, ten Herberge van G. MOL aldaar, *VERKOOPEN*, telkens des avonds ten 6 uur,

1e *Koop*. Een BOUWMANSWONING met STAL, gelegen onder *'s Princenhage* op *Heylaar*, Sectie H, N°. 674, groot 15 roeden, 20 el, N°. 167 Tuin, groot 17 roeden, 90 el, 672 Bouwland, groot 75 roeden en een gedeelte van 671 Bouwland, ter grootte van 2 bunders, 05 roeden, 50 el.

2e *Koop*. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voor, zijnde een gedeelte van Sectie H, N°. 671, groot 1 bunder, 61 roeden, 10 el.

3e *Koop*. Een perceel dito, zijnde een gedeelte van Sectie H, N°. 671, ter grootte van 1 bunder, 09 roeden, 70 el.

4e *Koop*. Het Zuidelijk gedeelte van een perceel BOUWLAND, gelegen als voor, van Sectie H, N°. 162, ter grootte van 1 bunder, 47 roeden, met nog een gedeelte van N°. 671, groot 12 roeden, 10 el.

5e *Koop*. Het Noordelijk gedeelte van voorgaande perceel, Sectie H, N°. 162, ter grootte van 29 roeden, 80 el, en een gedeelte van N°. 160, en wel dat gedeelte bezuiden de Spoorweg, ter grootte van 6 roeden, 60 el, en N°. 161 Weide, groot 32 roeden, 50 el.

6e *Koop*. Een perceel WEIDE, gelegen ten Noorden van de Spoorweg, zijnde een gedeelte van perceel van N°. 160, groot 26 roeden, 28 el.

7e *Koop*. Een BOUWMANSWONING met STAL en SCHUUR, gelegen als voor, zijnde een gedeelte van Sectie H, N°. 674, groot 15 roeden, 50 El, met een gedeelte van N°. 675 Weide, groot 93 roeden, 40 el, N°. 182 Bouwland, groot 1 bunder, 69 roeden, 60 el, te zamen groot 3 bunders, 12 roeden, 20 el.

8e *Koop*. Een perceel WEIDE, gelegen als voor, groot 1 bunder, 88 roeden, 30 el.

9e *Koop*. Een perceel WEIDE, gelegen als voor, Sectie H, N°. 175, groot 89 roeden, 70 el.

10e *Koop*. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voor, Sectie H, N°. 174, groot 87 roeden.

11e *Koop*. Een perceel WEIDE, gelegen als voor, zijnde Oostelijke helft van N°. 170, groot 80 roeden, 90 el.

12e *Koop*. Een perceel WEIDE, gelegen als voor, zijnde het Westelijk gedeelte van N°. 170, groot 88 roeden, 50 el.

13e *Koop*. Een perceel HAKHOUT, gelegen als voor, N°. 181, groot 15 roeden, 50 el.

14e *Koop*. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voor, N°. 169, groot 1 bunder, 21 roeden en 40 el.

15e *Koop*. Een BUITENPLAATS of HEERENWONING, voorzien van 5 Benedenkamers, Keuken, ruime Kelder, 5 Bovenvertrekken met alle Gemakken, Bloemtuin met Goudvischvijver, de Tuin beplant met fijne Vruchtboomen, groot 40 roeden, groote Moestuin met allerlei fijne Vruchtboomen, groot 54 roeden, 20 El.

16e *Koop*. Een perceel BOUWLAND, gelegen als voor, aan de *Lange Laan*, Sectie H, N°. 176, groot 77 roeden, 30 el, N°. 172 Weide, groot 40 roeden, 90 el.

17e *Koop*. Een BUITENPLAATS, bestaande in groote HEERENHUIZINGE, voorzien van 3 Benedenkamers, Keuken, Opperkamer, Kelders, 3 Bovenkamers, Zolders en Vliering, Bloem- en Moestuinen beplant met uitgezochte Vruchtboomen en rondom met Vischvijvers omgeven, Koetshuis met Stal, groote Engelsche Tuin of Sterrebosch met Goudvischvijvers, en beplant met Schaarhout en Eiken-, Beuken- en andere Boomen met alle derzelver Lanen en Dreven, mede beplant met Schaarhout en Eiken- en Beukenboomen, Sectie H, N°s. 164, 165, 178, 179, 677, 678, te zamen groot 5 bunders, 80 ellen.

De Gebouwen kunnen bezigtigd worden Maandags en Dingsdag van iedere week, van des voordemiddags 10 tot des namiddags ten 2 uur, na vooraf daartoe verlof gevraagd te hebben aan de bewoners.

*** Bij G. B. VAN GOOR, te *Gouda* is van de pers gekomen de Eerste tot Vierde Aflevering van de TWEEDE VERBETERDE EN VERMEERDERDE DRUK der ALGEMEENE

KUNSTWOORDENTOLK

Bevattende de Vertaling en Verklaring van alle Vreemde Woorden en Zegswijzen, die in Geschriften van allerlei aard, in de taal der Samenleving, in Handel, Bedrijf, enz. voorkomen, met aanduiding van de uitspraak en den klemtoon dier woorden en naauwkeurige opgave hunner afstamming en vorming door

J. KRAMERS, Jz.

Dit werk zal in Eén Deel van ongeveer 10 Afleveringen, die elkander om de 6 weken zullen opvolgen, compleet zijn.

Elke Aflevering zal 6 vellen druks of 96 paginaas bevatten, compres in twee kolommen gedrukt.

Iedere Aflevering zal den inteekenaren tegen den **ZEER GERINGEN PRIJS VAN 90 CENTEN**, worden afgeleverd, terwijl men zich voor het geheel verbind, en de betaling bij elke Aflevering plaats heeft.

Aangaande het doel en de nuttige strekking van dit Werk zie men het uitvoerig Prospectus dat mede te bekomen is.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.